

مقدمه

کتابی که پیش روی شماست مجموعه ای از تست های تالیفی کتاب دندانپزشکی کودکان مک دونالد ۲۰۲۱ است که با همکاری دکتر رضا سالاری مقدم، دکتر سمیرا شادمان، دکتر سعید رضانی و اینجانب تهیه گردیده است. تمام سعی ما بر این بوده است که سوالات از نکات مهم و مباحث کلیدی طرح شده تا مروری سریع بر مطالب صورت گیرد. امید است که این کتاب بتواند شما را برای آزمون های پیش رو آماده کند.

دکتر شیرین مرزوقی

بهار ۱۴۰۲

فهرست مطالب

- فصل اول: معاینه دهان و سایر ساختارهای وابسته ۷
- فصل دوم: تکنیک های رادیوگرافی ۱۷
- فصل سوم: اختلالات اکتسابی و تکاملی دندان ها و ساختارهای دهانی وابسته ۲۷
- فصل چهارم: تکامل و مورفولوژی دندانهای شیری ۳۹
- فصل پنجم: بهداشت دهانی در منزل با استفاده از روشهای شیمیایی و مکانیکی (فصل ۸ مک دونالد) ۴۷
- فصل ششم: ملاحظات تغذیه ای برای بیمار دندانپزشکی کودکان (فصل ۹ مک دونالد) ۵۷
- فصل هفتم: پوسیدگی دندانی در کودکان و نوجوانان (فصل ۱۰ مک دونالد) ۶۶
- فصل هشتم: سیلانت های پیت و فیشور و تریم های رزینی پیشگیرانه (فصل ۱۱ مک دونالد) ۷۸
- فصل نهم: دندانپزشکی ترمیمی (فصل ۱۲ مک دونالد) ۸۶
- فصل دهم: درمان پوسیدگی های عمیق، اکسپوز پالپ زنده و دندانهای غیرزنده (فصل ۱۴ مک دونالد) ۹۷
- فصل یازدهم: ژنژیویت و بیماریهای پریودنتال (فصل ۱۵ مک دونالد) ۱۰۵
- فصل دوازدهم: بی حسی موضعی و کنترل درد در کودک و نوجوان (فصل ۱۶ مک دونالد) ۱۲۰
- فصل سیزدهم: مدیریت غیردارویی رفتارهای کودکان (فصل ۱۷ مک دونالد) ۱۳۲
- فصل چهاردهم: رویش دندانها: فاکتورهای موضعی، سیستمیک و مادرزادی موثر در روند رویش (فصل ۲۰ مک دونالد) ۱۴۳
- فصل پانزدهم: رشد صورت و قوس های دندانی (فصل ۲۱ مک دونالد) ۱۶۰
- فصل شانزدهم: مدیریت اکلوزن در حال تکامل (فصل ۲۳ مک دونالد) ۱۷۵
- فصل هفدهم: مشکلات دندانی کودکان با نیازهای مراقبت سلامت خاص (فصل ۲۶ مک دونالد) ۲۰۰
- فصل هجدهم: مدیریت بیماران دارای ناتوانی پزشکی اختلالات هماتولوژیک، سرطان ، هیپاتیت و ایدز (فصل ۲۷ مک دونالد) ۲۲۲
- فصل نوزدهم: مدیریت آسیب به دندانها و بافت های حمایت کننده (فصل ۲۸ مک دونالد) ۲۳۵
- فصل بیستم: جراحی دهان برای بیماران کودک (فصل ۲۹ مک دونالد) ۲۵۰

معاینه دهان و سایر ساختارهای وابسته

(۱) گزینه صحیح در رابطه با اولین ارتباط والدین با مطب را انتخاب کنید.
(الف) در اغلب موارد اولین ارتباط با مراجعه اورژانسی به مطب شروع میشود.
(ب) معاینه اول در زمان رویش اولین دندان یا حداکثر ۶ ماهگی میباشد.
(ج) اطلاعات اولین پرونده دندانپزشکی کودک توسط مسئول پذیرش بدست می آید.
(د) هیچکدام

(۲) چند مورد از گزینه های زیر صحیح میباشد؟

۱. مشاوره اعتیاد برای اولین بار در گروه ۱۲ سال به بالا انجام میشود.
۲. ارزیابی سیلانتهای پیت و فیشور برای اولین بار در گروه ۶-۱۲ سال انجام میشود.
۳. مشاوره **piercing** برای اولین بار در گروه ۶-۱۲ سال انجام میشود.
۴. ارزیابی و درمان مال اکلوژن تکاملی برای اولین بار در گروه ۲-۶ سال انجام میشود.

الف) ۱   ب) ۲   ج) ۳   د) ۴

(۳) مشکلات رفتاری در مطب اغلب به چه علت است؟

- الف) اختلال یادگیری
- ب) خاطره ی ناخوشایند قبلی
- ج) ناتوانی کودک در برقراری ارتباط با دندانپزشک
- د) دخالت والدین

(۴) اولین نشانه ی سوء تغذیه کدام گزینه میباشد؟

- الف) گام برداشتن های بی ثبات
- ب) مو های شکننده
- ج) ضعف و کسالت
- د) اندازه و قد غیر طبیعی

۵) در معاینه بیمار تفسیر کدام یافته در انگستان صحیح نمیباشد؟

الف) دمای بالا و داغ بودن: تب و عفونت

ب) سرد و مرطوب بودن: کم خونی

ج) انگستان callused یا سفید غیر متعارف: مکیدن پیوسته

د) انگستان چماقی با ناخن آبی: بیماری قلبی مادرزادی

۶) گزینه صحیح در رابطه با بیماری های واگیر کودک کدام است؟

الف) زرد زخم و چشمان صورتی از بیماری های واگیر کودکان هستند.

ب) در صورت حضور بیماری واگیر واضح حتی در درمان اورژانس باید به تعویق بیافتد.

ج) جهت تایید شپش سر مشاهده ی حشرات الزامی است.

د) با معاینه ضایعات سر و صورت و گردن میتوان گونه های مختلف هرپس را تشخیص داد.

۷) شیوع علائم و نشانه های TMD با افزایش سن کودک ..... یافته و در ..... بیماران رخ میدهد.

الف) افزایش - ۶/۱

ب) کاهش - ۶/۱

ج) افزایش - ۳۰٪

د) کاهش - ۳۰٪

۸) گزینه غلط در رابطه با معاینات داخل دهانی را انتخاب کنید.

الف) لوزه های بزرگ و چرکی اولین علامت عفونت استپتوکوکی با احتمال تب روماتیسم میباشد.

ب) نقایص مورفولوژیک قاعده پیت و فیشور ها با معاینه و سوند قابل تشخیص است.

ج) در بیماران با پوسیدگی شدید، تست فعالیت پوسیدگی و آنالیز رژیم غذایی به تشخیص کمک میکند.

د) غربالگری پریدونتال در کودکان پس از رویش اولین مولر شیری باید آغاز شود.

۹) کدام شماره گذاری دندان صحیح نمیباشد؟

الف) دندان ۳۴ در سیستم FDI معادل ۲۳ در سیستم یونیورسال میباشد.

ب) دندان اضافه کنار پره مولر دوم سمت راست مگز یا ۵۴ میباشد.

ج) دندان ۶۲ در سیستم FDI معادل G در سیستم یونیورسال است.

د) دندان اضافه کنار مولر دوم شیری سمت چپ مندیبل KS میباشد.

۱۰) مصرف تتراسایکلین در طولانی مدت باعث کدام گزینه نمیشود؟

- الف) discoloration
ب) pigmentation
ج) hypomineralization
د) hypoplasia

۱۱) کدام گزینه در رابطه با توصیه های AAPD در مراقبت سلامت دهان نوزادان صحیح میباشد؟

- الف) متخصصان مراقبت سلامت کودک باید والدین را جهت آموزش در رابطه با ECC به دندانپزشک ارجاع دهند.
ب) برای هر نوزاد، ارزیابی ریسک سلامت دهان باید تا ۶ ماه پس از رویش اولین دندان انجام شود.
ج) dental home برای هر نوزاد تا ۶ ماهگی باید فراهم شود.
د) مراقبین سلامت کودک باید از به رسمیت شناختن dental home در ۱۲ ماهگی پشتیبانی کنند.

۱۲) کدام نکته در رابطه با معاینه نوزاد صحیح میباشد؟

- الف) گریه در طول معاینه طبیعی است و عدم حضور والدین میتواند به آرام شدن کودک حین کار کمک کند.
ب) معاینه بدون هیچگونه وسایل و صرفاً لمس بافت نرم با انگشتان آغاز میشود.
ج) معاینات اولیه کودک در سنین پایین باعث شکل گیری ترس دندانپزشکی در آینده میشود.
د) در صورت وجود فضای کافی دندانپزشک و دستیار نسبت به والد قائمه مینشینند.

۱۳) کدام گزینه از فاکتور های اتیولوژیک سوء مصرف مواد مخدر توسط نوجوانان نمیباشد؟

- الف) طغیان علیه خانواده
ب) فراموش کردن فشار زندگی
ج) خانواده فقیر
د) جلب تایید گروه دوستان

۱۴) کدام گزینه در رابطه با سوء مصرف مواد مخدر و اعتیاد در کودک و نوجوان صحیح میباشد؟

- الف) اعتیاد در کودک و نوجوان کمتر از بالغین شایع میباشد.
ب) مصرف مواد با تاثیر بر تفکر نرمال درد مشکلات دندان را تشدید میکند.
ج) نیکوتین مایع در اغلب vaping ها بکار رفته است که نسبت به جامد اعتیاد زایی کمتری دارد.
د) فقط برخی طعم های شیرین vaping ها ریسک پوسیدگی را زیاد میکند.

۱۵) چند مورد از موارد زیر علائم احتمالی نوجوانی که قصد خودکشی دارد میباشد؟

۱. شکایت مکرر در مورد نشانه های جسمی
۲. توجه زیاد از حد به ظاهر

۳. خوشحالی ناگهانی بعد از یک دوره افسردگی

۴. عدم رسیدگی و سر و سامان دادن به کار های شخصی

۵. انتظار زیاد برای دریافت تمجید و پاداش

۴ (د)

۳ (ج)

۲ (ب)

۱ (الف)

۱۶) سطوح بین هر بیمار در مطب اگر کاور نمیشود باید توسط ماده ای با قابلیت از بین بردن ..... یعنی ضد عفونی کننده سطح ..... ضد عفونی شود.

ب) هیپاتیت - متوسط

الف) توبرکلوزیس - متوسط

د) هیپاتیت - بالا

ج) توبرکلوزیس - بالا

۱۷) کدام گزینه دستورالعمل صحیحی برای کنترل عفونت لوله های یونیت نمیباشد؟

الف) در اعمال جراحی آب استریل یا سالین استفاده شود.

ب) بعد از هر بیمار آب و هوای هندپیس با سرعت بالا ۳۰-۲۰ ثانیه پلاکسازی شود.

ج) پلاکسازی تمام لوله ها با تخلیه آب هر روز باید انجام شود.

د) ضد عفونی یونیت های متصل به منبع آب اصلی بیمارستان هر ۳ ماه با آب کلردار ۵۰۰ ppm.

پاسخنامه فصل اول

۱) گزینه "ج" - جلد اول درسنامه آوید صفحه ۱۵

غالباً اولین ارتباط والدین با مطب دندانپزشکی با تماس تلفنی یا روشهای الکترونیکی (اینستاگرام، فیسبوک و ...) شروع میشود. اولین ملاقات در **هنگام رویش اولین دندان و حداکثر تا ۱۲ ماهگی**. ملاقات ها هر ۶ ماه یا با توجه به وضعیت ریسک/استعداد کودک برای ابتلا به بیماری، تکرار شود. معاینه شامل ارزیابی پاتولوژی و صدمات می باشد. اطلاعاتی که توسط **مسئول پذیرش در طول این مکالمه** به دست می آید، **اولین پرونده ی دندانپزشکی بیمار** را تشکیل میدهد. پاسخ های مسئول پذیرش باید این اطمینان را به والدین بدهد که راحتی و آسایش کودک هدف اصلی تیم دندانپزشکی است.

۲) گزینه "ب" - جلد اول درسنامه آوید صفحه ۱۷

سن	۱۲-۶ ماه	۱۲-۲۴ ماه	۲-۶ سال	۶-۱۲ سال	۱۲ سال ≥
معاینه بالینی دهان ^۱	*	*	*	*	*
ارزیابی رشد و تکامل دهانی ^۲	*	*	*	*	*
ارزیابی ریسک پوسیدگی ^۳	*	*	*	*	*
ارزیابی رادیوگرافی ^۴	*	*	*	*	*
پروفیلاکسی و فلوراید موضعی ^۵	*	*	*	*	*
مکمل فلوراید ^۶	*	*	*	*	*
راهنمای پیشگیرانه / مشاوره ^۷	*	*	*	*	*
مشاوره بهداشت دهان ^۸	والدین	والدین	بیمار/والدین	بیمار/والدین	بیمار
مشاوره رژیم غذایی ^۹	*	*	*	*	*
مشاوره پیشگیری از صدمات ^{۱۰}	*	*	*	*	*
مشاوره عادات غیر تغذیه ای ^{۱۱}	*	*	*	*	*
مشاوره در مورد تکامل زبان و تکلم	*	*	*	*	*
ارزیابی و درمان مال اکلوژن تکاملی			*	*	*
ارزیابی بیت و فیشور سیلانت ^{۱۱}			*	*	*
مشاوره سوء مصرف مواد			*	*	*
مشاوره سوراخ کردن داخل / اطراف دهان			*	*	*
ارزیابی و/ یا خارج کردن مولر سوم			*	*	*
انتقال به مراقبت دندانپزشکی بزرگسالی			*	*	*

۳) گزینه "ج" - جلد اول درسنامه آوید صفحه ۱۸

مشکلات رفتاری در مطب دندانپزشکی معمولاً به علت

۱. ناتوانی کودک در برقراری ارتباط با دندانپزشک

۲. و پیروی از دستورات میباشد.

این ناتوانی ممکن است با اختلال یادگیری مرتبط باشد. نشانه‌های اختلال یادگیری معمولاً میتواند توسط دندانپزشک با پرسیدن سؤالاتی در ارتباط با روند یادگیری کودک مشخص شود.

۴) گزینه "د" - جلد اول درسنامه آوید صفحه ۱۹

اولین نشانه‌ی سوء تغذیه از مشاهده‌ی اندازه یا قد و قامت غیر طبیعی بیمار به دست می‌آید.

به طور مشابه شدت بیماری کودک، حتی اگر منشاء دهانی داشته باشد، میتواند از مشاهده‌ی گام برداشتن بی ثبات و ضعیف و یا بیحالی lethargy و کسالت malaise هنگام ورود به مطب شناسایی شود.

۵) گزینه "ب" - جلد اول درسنامه آوید صفحه ۱۹

دستان بیمار میتواند اطلاعات مربوط به تشخیص جامع را بازگو کنند.

ممکن است دندانپزشک در ابتدا با گرفتن دستان بیمار متوجه دمای بالای بدن او شود.

دستان سرد و مرطوب یا ناخنهای جویده شده ممکن است اولین نشانه‌ی اضطراب غیرطبیعی کودک باشد.

انگشتان پینه بسته callused و یا به طور غیرمعارف تمیز، نشان دهنده عادت مکیدن پیوسته انگشتان است.

چماقی شدن انگشتان clubbing و یا ته رنگ آبی در بستر ناخن، حاکی از بیماری قلبی مادرزادی بوده که نیازمند مراقبتهای خاص هنگام درمان دندانپزشکی است.

۶) گزینه "الف" - جلد اول درسنامه آوید صفحه ۱۹-۲۰

دندانپزشک ممکن است علائم مشکلاتی مانند شپش سر head lice، کچلی ringworm، زرد زخم impetigo هرپس لبی و چشمان صورتی pink eye را حین معاینه مشاهده نماید. بعلت مسری بودن این بیماری‌ها، ارجاع مناسب باید به سرعت انجام پذیرد.

در صورت شناسایی بیماری واگیردار و در عین حال نیاز کودک به درمان اورژانسی، دندانپزشک و دستیارانش بایستی احتیاطات مناسب را برای جلوگیری از سرایت بیماری به دیگران حین درمان تسکینی اورژانسی، رعایت کنند.

درمانهای آینده باید تا زمان کنترل بیماری مسری به تعویق افتد (فقط انجام درمان اورژانس دندانپزشکی)

نکته: در شواهد آلودگی به شپش سر معمولاً حشرات دیده نمیشوند، اما تخم‌های آنها nit تا زمان بیرون آمدن حشره به مو می چسبند.

نکته: گونه های مختلف قارچ میتوانند ضایعاتی در پوست نواحی مختلف بدن ایجاد کنند. ممکن است دندانپزشک حین معاینه بالینی روتین، ضایعاتی بر روی سر، صورت یا گردن بیمار شناسایی کند.

۷) گزینه "ج" - جلد اول درسنامه آوید صفحه ۲۰

از هر شش کودک و نوجوان یک نفر علائم بالینی اختلالات را دارد علیرغم انجام مطالعات بسیار بر روی کودکان ۵ تا ۷ساله، بیشتر مشاهدات در مورد نوجوانان اتفاق افتاده است. شیوع علائم و نشانه ها با بالا رفتن سن افزایش یافته و ممکن است در ۳۰٪ بیماران رخ دهد.

اختلالات گیجگاهی فکی در کودکان به وسیله **درمانهای برگشت پذیر و محافظه کارانه** زیر به طور مؤثر قابل مدیریت هستند:

- آموزش بیمار
- فیزیوتراپی ملایم mild
- رفتاردرمانی
- **دارو درمانی**
- اسپلینتهای اکلوزالی

۸) گزینه "د" - جلد اول درسنامه آوید صفحه ۲۱

غربالگری پرپودنتال در کودکان، پس از رویش انسیزورها و اولین مولرهای دائمی آغاز گردد. (۶ سالگی)

لوزه های بزرگ شده همراه با اگزودای چرکی ممکن است اولین نشانه ی عفونت استرپتوکوکی باشد که میتواند منجر به **تب روماتیسمی** گردد. زمانی که عفونت استرپتوکوکی گلو مورد تردید است، **ارجاع فوری به پزشک کودک** بایستی صورت گیرد.

نقایص مورفولوژیک و اتصال ناقص مینا در قاعدههای پیت و فیشورها در دندانهای مولر پس از تمیز و خشک نمودن دندان، به راحتی از طریق مشاهده و معاینه با سوند قابل شناسایی هستند.

در بیماران با پوسیدگیهای شدید دندانی، **تستهای فعالیت پوسیدگی و آنالیز رژیم غذایی** با مشخص کردن فاکتورهای اتیولوژیک اختصاصی، ممکن است به روند تشخیصی کمک کنند.

۹) گزینه "الف" - جلد اول درسنامه آوید صفحه ۲۱-۲۲

سیستم یونیورسال که برای دندانهای دائمی از عدد ۱ تا ۳۲ استفاده میشود که از مولر سوم سمت راست بالا شروع میشود (شماره ۱) در طول قوس به سمت مولر سوم سمت چپ بالا ادامه یافته (شماره ۱۶) سپس به سمت مولر سوم سمت چپ پایین (شماره ۱۷) رفته و نهایتاً به مولر سوم سمت راست پایین (شماره ۳۲) ختم میگردد. دندانهای شیری در سیستم یونیورسال با ۲۰ حرف اول الفبای انگلیسی، A تا T نشان داده میشوند.